

Autisme ... of toch niet?

Een van de meest bijzondere momenten in een training Human Dynamics ontstaat als deelnemers zich gaan afvragen of ze waargenomen gedrag ten onrechte als autistisch hebben bestempeld. Voor mij altijd weer een gedenkwaardig ogenblik!

Human Dynamics gaat over drie principes die in elk mens aanwezig zijn. Het mentale principe, dat we ook wel het verstandelijke, denkende principe noemen, het emotionele principe, dat voor relatie en gevoel staat, en ten slotte het fysieke principe oftewel het praktische en handelende principe.

De manier van interactie van deze drie principes bepaalt hoe je communiceert, hoe je leert, hoe je zaken aanpakt, etc. Mensen met een sterk fysiek principe gaan uit van de praktijk, van de realiteit. Bij een sterk emotioneel principe gebeurt dit vanuit gevoel en intuïtie. Mensen met een stevig mentaal principe leven vanuit het hoofd. Alles wordt overdacht, geanalyseerd en gerationaliseerd.

Als ik tijdens de training videobeelden laat zien van een samenwerkingsopdracht door mensen met een sterk mentaal principe, reageren deelnemers altijd verrast. In de film zien we namelijk drie mensen die eerst kort communiceren over wat ze moeten realiseren. Ze laten elkaar daarbij uitpraten, er vallen stiltes in het gesprek en er wordt niets herhaald. Als ze aan het werk gaan, wordt er nauwelijks meer gesproken. Er is geen non-verbale emotie zichtbaar. Als we de videobeelden nabespreken, valt altijd het woord autisme.

In de praktijk merk ik dat mensen met een sterk mentaal principe gedrag vertonen dat verward kan worden met autisme. Voorbeelden zijn er volop.

- Kinderen die niet meedoen met spelletjes op het schoolplein. Ze hangen wat rond, meestal aan de zijkant (ze willen overzicht!). Leerkrachten met een sterk fysiek principe vinden van zo'n kind dat hij te weinig handelt, te weinig meedoet.
- Kleuters die in de huishoek aan de rand wat 'aanrommelen'. Tegen hun ouder zegt het kind later dat hij in de huishoek gespeeld heeft.

Een juf met een sterk emotioneel principe zal van dit kind zeggen dat hij niet meespeelt, niet communiceert, geen gevoel laat zien.

- Onverwachte momenten zijn voor deze kinderen niet fijn, omdat ze van duidelijkheid houden. Hun hoofd is namelijk op iets ingesteld, en een plotselinge verandering is lastig. Ze willen zich voorbereiden! Leerkrachten met een sterk emotioneel principe kunnen oordelen dat het kind te weinig flexibel is.
- Omdat herhaling niet past bij een sterk mentaal principe, zullen deze kinderen niet geneigd zijn om iets te zeggen wat een ander al gezegd heeft. Als ze iets zeggen, zullen ze dat zo beknopt en duidelijk mogelijk doen. Leerkrachten kunnen hierdoor denken dat ze het antwoord niet weten.
- Leren gebeurt bij dit principe in het hoofd en alleen, op een eigen manier. De leerstof dient sequentieel en lineair aangeboden te worden. Dit is voor het mentale principe de ideale manier van ontwikkelen. In de praktijk betekent het dat dit principe zich vaak moet aanpassen.
- Als je aan deze kinderen vraagt hoe ze zich voelen, zullen ze antwoorden dat ze erover na moeten denken(!). Meestal krijg je geen antwoord, omdat ze hun gevoel willen rationaliseren.
- Ook zie ik bij deze kinderen vaak een wat vlakke gelaatsuitdrukking. Je kunt nauwelijks emotie zien. Maar die is er wel! Alleen niet zichtbaar ... Daarom wordt er door leerkrachten soms gezegd dat er geen gevoel, geen humor is. Pijnlijk ...

In de trainingen zien we dat een sterk mentaal principe in mindere mate voorkomt dan de andere twee (tien procent van de deelnemers). Juist het principe dat van zichzelf al op de achtergrond blijft, is dus ondervertegenwoordigd. Des te meer een reden om voorzichtig te zijn met oordelen en nog beter te kijken. Valt het gedrag dat we zien onder autisme? Of is het gewoon een kind met een sterk mentaal principe?

Foto: Catorfotografie